

Н. Лисенко // «Застосування інноваційних технологій та методів навчання при викладанні фундаментальних та мовних дисциплін у вишах»: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції., – Харків: НФаУ, 2023. – С.4-7.

3. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Українська медична термінологія в професійному спілкуванні. Лексико-стилістичні норми. Словники у професійному спілкуванні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовної культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intranet.tdmu.edu.ua/>.

Бугаєвська Юлія Володимирівна,
доцент кафедри українознавства ХНАДУ,
e-mail: bugaevskaylia@ukr.net

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА СТРАТЕГІЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ МОДЕЛІ ОСВІТИ

Розвиток громадянських цінностей пов'язаний із вихованням у студентів глибокого почуття любові до України, її народу, формуванням якостей громадянина-патріота; формування високої правової культури, правосвідомості; стимулювання внутрішніх зусиль до саморозвитку й самовиховання. Серед провідних громадянських цінностей виділяють свободу, пошану до Закону, свободу слова, права людини, суверенітет особи, рівність громадян, самовідповідальність людини, толерантне ставлення, пошану праці тощо.

Ураховуючи потреби, вимоги, цінності новітнього часу, філософія освіти в гуманістичній концепції виховання й навчання розробляє науково-педагогічну стратегію культурологічної моделі, розширюючи теоретичну основу культурології характеристиками знань; сучасною методологією осмислення дійсності, насиченою інформацією, орієнтуванням у соціумі тощо. Нові стратегії культуроло-

логічної моделі породжують появу нових знань, переосмислення традиційних, доповнення загальноживаних [1].

Особливо актуальною і для кожної професії, і для розвитку держави, в складні часи «перезавантаження» суспільства виявляється роль соціальної ідентичності, за допомогою якої відбувається залучення підлітків і юнаків до світу цінностей молодіжної субкультури. Відомо, що норми й цінності юнацької субкультури є здебільшого груповими, тому уподібнення суб'єкта до групових стандартів сприяє розвитку його самосвідомості як члена молодіжної групи, і на цій основі – можливого становленню його особистісної, зокрема статево-рольової ідентичності.

Взаємозв'язок людини й культури проявляється в тому, що на різних відрізках свого життя, у процесі життєдіяльності, людина опановує різні аспекти культури: матеріальний, технологічний, художній, духовний, чуттєво-емоційний та інші. Відповідно, залежно від культури самої людини, у ній превалює та чи та позиція щодо культури: споживацька, креативна, творча, новаторська тощо. Окрім того, людина несе в собі етнонаціональну культуру, національну, громадянську, політичну, професіональну, вияви якої в окремій людині, спільноті, нації чи державі бувають більш потужними або послабленими.

Головною метою виховання, відповідно до сучасних умов і стану буття народу, слід вважати формування людини з інноваційним типом мислення й поведінки, зорієнтованої на безперервну освіту та самоосвіту впродовж всього життя, національно свідомого громадянина.

Вона полягає в набутті майбутніми фахівцями соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягненні високої культури міжнаціональних взаємин, формуванні духовності, моральної, художньо-естетичної, правової, екологічної культури.

У культурі виділяються не тільки духовні та матеріальні компоненти, але й зовнішні і внутрішні прояви, а також їхні складні взаємозв'язки, що виражають сутність та властивості цієї культури.

Основна форма культурної діяльності – вільна творчість, продуктивна діяльність у процесі розвитку, освіти і професійного становлення особистості, найважливішими умовами якого є креативне спілкування всіх суб'єктів освітнього процесу, і насамперед педагога та учня.

Саме така культурна діяльність повинна бути організована в культурному середовищі навчального закладу, що дозволить підвищити ефективність процесу професійного становлення студента.

Найголовнішим у культурі є духовне начало, яке складається з цінностей, що передаються предками в спадок своїм нащадкам, засвоюються ними, і паралельно створюють нові цінності, які диктуються новими умовами життя. І на першому місці повинні стояти честь і гідність людини як моральна самосвідомість, що розкриває самоцінність та самоствердження людини. Основою гідності як вищої моральної цінності є загальнообов'язкове визнання гідності інших людей та захист і утвердження власної гідності [2].

Пристаючи до розробки проблеми розвитку культури фахівця, насамперед треба знайти ефективний метод вивчення цього феномена. Цей метод у дослідженні генези, розвитку та зміни культурної ідентичності повинен задовольнити ряд потреб: бути гнучким для фіксування зв'язку об'єктивних умов життя з особистісними характеристиками індивіда; повинен враховувати динамічні життєві етапи культурної соціалізації; виявляти системну ієрархію ключових компонентів культурної ідентичності та простежувати динаміку їхнього розвитку.

Виховання особистості повинно реалізуватися через гуманізацію освіти й ґрунтуватися на трьох принципах у розумінні людини, зокрема: цінності особистості та сприйняття її такою, якою вона є; унікальності особистості як викладача, так і студента; непередбачуваності особистості, що пов'язана з наданням студенту права на помилку, на мислення своїми образами, тобто допомогти йому пізнати себе й оточуючих. Сьогодні саме гуманні, ціннісні аспекти є визначальними для світового розвитку, а точніше, для збереження людського світу [3].

Література

1. Усатенко Т.П. Концепт – визначальний чинник когнітивної педагогіки. Матеріали філос.-метод. семінару «Аксіологічна концептосфера педагогічної освіти». Київ-Ніжин. 2010. 300 с.
2. Бондарук Г.А. Концепт гідність. Концептосфера педагогічної аксіології: матеріали філос.-метод. семінару «Аксіологічна концептосфера педагогічної освіти». Київ-Ніжин. 2010. 300 с.
3. Гончаренко С.У. Гуманізація освіти – виховання творчої особистості. Педагогічна газета. №12(137), 2005. С. 2.

Бугаєвський Володимир Олександрович,
асистент кафедри МКБМ ХНАДУ,
Бугаєвський Михайло Сергійович,
аспірант кафедри АКІТ ХНАДУ,
e-mail: bugaevskaylia@ukr.net

ПІДВИЩЕННЯ ІСНУЮЧОГО РІВНЯ ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦІВ

Додержання принципу гуманізації навчання й виховання дає змогу створити оптимальні умови для реалізації духовних та інтелектуальних можливостей особистості й забезпечити перехід у навчанні майбутніх фахівців до взаємодії інформаційної, розвиваючої, творчої моделі. Як відомо, творча діяльність є головним чинником розвитку особистості, її індивідуальності. Національні цінності виявляються в повазі до рідної мови, історії свого народу, його культурних традицій тощо і забезпечують як духовну єдність поколінь, так і процес формування національної самосвідомості, серед них – українська ідея, державна незалежність, почуття національної гідності, історична пам'ять, повага до державної символіки, любов до рідної культури, мови, традицій, сприяння розквітові духовного життя українського народу тощо.